

Rutebeskrivelse

Ved torvet følger man Jernbanealle nord på. (for oplysninger om byens handelsliv henvises til brochuren om Starup by). Ved Stationen forsættes lige ud nord på ad grusstien langs jernbanen.

Drej til højre ved broen over jernbanen og følge markvejen til Tofterup Markvej.

Ved Tofterup Markvej drejes til højre.

Drej til højre ad Hovborgvej mod byen ved T-krydset mellem Hovborgvej og Tofterup Markvej.

Lige efter man er kommet ind i byen drejes til venstre af Skorreho.

For enden af Skorreho følger man stien til "Kyst-til-kyst stien" og drej så til venstre mod Kærlighedsstien.

Følg Kærlighedsstien til højre mod Hovborgvej og torvet.

Længde:

Terræn: Asfaltvej, trampestier og grusvej

BAGSIDE MED KORT LOGOER OG TEKST

En historisk vandretur omkring Starup

Via det gamle stadion og Tofterupmarkvej

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Quisque vehicula viverra leo, id hendrerit urna luctus vitae. Integer consectetur justo sit amet auctor pharetra

1 Starup Station (Jernbanealle 24)

I 1909 besluttede sognerådet at betale 15.200 kr. for at få en station i sognet. I 1914 påbegyndte man arbejdet med Bramming-Grindsted jernbanen. Udgifterne til banen blev betalt allerede det første år, fordi der midt under 1. Verdenskrig var stor efterspørgsel på de gode tørv fra Starup. Til gengæld kunne man få mergel bragt til sognet med den nye jernbane, hvilket betød en forbedring af landbrugsjorden og øget mulighed for hedeopdyrkning.

Dette medførte en opgangstid for sognet. Der blev bygget ny skole, brugsforeningen blev flyttet tættere på stationen, ligesom der blev bygget hotel og smedeværksted.

Den 1. januar 1916 blev Tofterup Station taget i brug. I den nordlige stationsbygning fandtes alt gods, bl.a. var der læsserampe til kreaturer, svin, roer, tørv formbrændsel, æg mm. I den sydlige del var der venteværelse med toilet, billetluge og kontor. I midten var der posthus. Stationsforstanderen havde lejlighed i den sydligste af bygningerne. Jernbanen blev nedlagt for persontrafik i 1971.

2 Kartoffelpakkeriet/Snedkeriet (Lærkevej XX)

Anlæggelsen af jernbanen betød øgede muligheder for sognets beboere til at få afsat deres varer. I starten af 1960'erne blev der bag stationen bygget et kartoffelpakkeri som indeholdt en grosser-virksomhed. Ejeren var en esbjergenser, der opkøbte kartofler hos de lokale bønder, sorterede og pakkede dem til detailbutikkerne. I midten af 1970'erne blev kartoffelpakkeriet nedlagt, og bygningerne blev omdannet til et snedkeri. Snedkeriet lukkede i 2010.

3 Smedjen (Smedegade 2)

Da jernbanen blev anlagt flyttede smedjen i 1922 ned til den nuværende placering. Smedens primære opgave var skoning af heste samt fremstilling og reparation af diverse landbrugsmaskiner. Stangjernet blev leveret til byen med jernbanen. I 1962 blev smedjen udbygget med 375 m² og beskæftigede dengang ca. 12 mennesker. I 1972 og 1986 blev smedjen yderligere udbygget.

4 Den gamle gård bag smeden

Her lå tidligere et lille landbrug. Ejendommen var udstykket fra Stentegården (Smedebakken 15) Gården blev købt af sognerådet i starten af 1960'erne og nedlagt, da man ønskede at bruge arealerne til stadion.

5 Stadion

Byens første stadion var placeret bag Hotellet, der hvor Møllesvinget ligger i dag. Sidenhen anlagde man stadion ved siden af mejeriet, der hvor Fendthallerne ligger i dag. I 1964 valgte sognerådet at anlægge stadion bag smedjen. 3 år efter byggede man klubhuset (den lille gule bygning). Sportspladsen blev desuden brugt ved byfester og dyrskuer indtil 1954. I 1986 valgte man at anlægge en større sportsplads i tilknytning til skolen. I skolens kældre blev der i den forbindelse indrettet omklædningsrum mm.

6 Herskabsvejen

Sognets spredte bebyggelsesstruktur betød, at der fandtes en del små hedeveje, der førte landsbyens beboere omkring. Fælles for vejene var, at de alle førte til sognets samlingspunkt, kirken. Med landsbyudskiftningerne i slutningen af 1700-tallet blev sognets få gårde endnu mere spredt, og flere færdselsveje opstod. Den største vej, der tidligere gik gennem sognet er nok "Herskabsvejen", der givetvis førte fra Nørholm til Engelsholm Gods - deraf navnet. Vejen gik nord om Starup, ud over Faldhøje Hede og havde flere steder op til 16 spor, der vidner om en lang anvendelsesperiode. Grusvejen mellem Gl. Grindstedvej og Tofterupmarkvej er en rest af den gamle Herskabsvej. Desuden blev vejen benyttet som stuedrivervej når bønderne drev deres stude ud til hærvejen og videre til Holsten.

7 Snevolden

I dag er togdriften gennem Starup helt indstillet, men en lang række spor og selve banelegemet vidner om det liv banen skabte. Nord for Starup var terrænet meget fladt, derfor blev der parallelt med banen anlagt en såkaldt snevold. Snevolden skulle forhindre fygesne i at lægge sig på banestrækningen og spærre for gennemkørslen.

8 Skyttegravene

I juleferien 1943 besluttede den tyske værnemagt skolen, der blev omdannet til rekrukskole. Den 7. januar 1944 ankom det tyske mandsskab, og man etablerede hovedkvarter i stationsbyen. Tyskerne lavede så øvelsesterræn i bl.a. Skovende og i Sdr. Starup Plantage. Langs den gamle drivervej kan der i græsset i den sydlige side af ve-

jen stadig fornemmes nogle lavninger, som er skyttegrave, de tyske soldater brugte til deres øvelser.

9 Østergård, Hjørtehuset og Harehedegård (Hovborgvej 86-90-91)

Landsbyen Nr. Starup bestod i 1794 af 9 gårde, med krogården som den vestligste i byen. I forbindelse med udskiftningerne blev jorden målt op, og en del af gårdene blev flyttet ud af landsbyen. Eksempelvis lå Hjørtehuset (Hovborgvej 90) tidligere inde i Starup by, men ejeren i slutningen af 1700-tallet valgte at flytte gården ud til sin nuværende placering. Det sammen var tilfældet for Harehedegård (Hovborgvej 91). Til opførelsen af de nye bygninger blev der bevilget understøttelse fra den kongelige kasse, ligesom de bønder, der blev boende inde i byen, skulle levere arbejdskraft ved udflytningen. Endelig blev Østergård (Hovborgvej 86) flyttet ud af byen til sin nuværende placering. De nuværende bygninger er fra 1827 og ombygget i 1888 og er således de ældste bygninger i Starup, med undtagelse af kirken.

10 Skorreho

Skorreho er et af de gamle stednavne, der kendes fra de gamle udskiftningskort fra slutningen af 1700-tallet. Det første led, Skorre, stammer sandsynligvis fra mandsnavnet Skorre, som bl.a. kendes fra Saxo. Ordet ho er en forkortelse for hoved. Hoved optræder ofte i forbindelse med naturnavne og betegner en meget markant bakkefremspring gerne ud mod vand. De mange stednavne i Starup sogn, der slutter på Ho (Galstho, Hesselho, Skorreho), er altså udtryk for bakkefremspring ud mod Holme å. For få år siden blev arealerne udstykket til byggegrunde, der i dag ligger klar til salg.

11 Venezuela

Området var tidligere sandegrav, der efter sigende blev købt af Starups byggematador Agerbæk Iversen for et klaver. Historien lyder, at vejen fik dette særprægede navn, fordi det var den første blindevej i Starup, man skulle således vende for at komme tilbage - deraf navnet Venezuela. Husene blev hurtigt opført, og det var derfor den almindelige opfattelse, at de var af en ret dårlig kvalitet. Venezuela fik dermed status af byens rabarberkvarter.